

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY
ÚVAHY OHLEDNĚ NÁVRHŮ NA PRÁVNÍ UZNÁNÍ SVAZKŮ
MEZI HOMOSEXUÁLNÍMI OSOBAMI

ÚVOD

1. V posledních letech se papež Jan Pavel II. i příslušné církevní instituce často vyjadřovaly k různým otázkám ohledně homosexuality. Homosexualita je znepokojujícím morálním a sociálním jevem, dokonce i v těch zemích, kde nepředstavuje významné právní problémy. Větší obavy vyvolává v těch zemích, které udělily nebo hodlají udělit právní uznání homosexuálním svazkům, což může zavrhovat možnost adoptovat děti. Tyto Úvahy neobsahují nové doktrinární části; spíše se snaží znovu zdůraznit nejdůležitější body k této otázce a poskytnout argumenty založené na premisách, které mohou využít biskupové při přípravě konkrétnějších zásahů, vhodných pro různé poměry v různých částech světa, zaměřené na ochranu a podporu důstojnosti manželství, základu rodiny, a na stabilitu společnosti, jíž jsou tyto instituce základním prvkem. Tyto Úvahy by také měly poskytnout návod katolickým politikům tím, že naznačí přístup k navrhované legislativě v této oblasti tak, aby mohl být v souladu s křesťanským svědomím. Jelikož se tento problém vztahuje k přirozenému mravnímu zákonu, následující argumenty nejsou určeny jen pro ty, kteří věří v Krista, ale pro všechny osoby angažující se při podpoře a obraně obecného blaha společnosti.

I. POVAHA MANŽELSTVÍ A JEHO NEZCIZITELNÉ RYSY

2. Učení církve o manželství a o komplementaritě pohlaví zdůrazňuje pravdu, kterou evidentně chápe zdravý rozum a jako taková je přijímaná ve všech hlavních světových kulturách. Manželství není prostě jakýkoli vztah mezi lidskými bytostmi. Bylo založeno Stvořitelem se svou vlastní povahou, zásadními rysy a záměrem. Žádná ideologie nemůže z lidského ducha vymazat jistotu, že manželství existuje pouze mezi mužem a ženou, kteří

vzájemným osobním darem, který je vlastní jen jim, inklinují ke svazku mezi svými osobami. Touto cestou vzájemně jeden druhého zdokonalují za účelem spolupráce s Bohem na zplnění a výchově nových lidských životů.

3. Přirozená pravda o manželství byla potvrzena zjevením obsaženým v biblických textech o stvoření a vyjádřená též v původní lidské moudrosti, v níž je slyšet sám hlas přírody. V Božím plánu manželství jsou podle vyprávění knihy Genesis tři základní prvky.

Na prvním místě je, že člověk v představě Boží byl stvořen "jako muž a žena" (Gen 1:27). Muži a ženy jsou si rovni jako osoby a doplňují se jako muži a ženy. Sexualita je něco, co přináleží do oblasti fyzicko-biologické a byla též pozvednuta na novou úroveň - osobní úroveň - kde je sjednocena přirozenost a duchovno.

Manželství je zavedeno Stvořitelem jako forma života, v níž je společenství osob uskutečněno za použití pohlavních schopností. "Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem." (Gen 2:24).

Zatřetí, Bůh chtěl dát svazku muže a ženy zvláštní účast na činnosti stvoření. Proto požehnal muži a ženě slovy "Plodte a množte se" (Gen 1:28). Proto v plánu Stvořitele patří pohlavní komplementarita k přirozenému základu manželství.

Navíc byl manželský svazek muže a ženy vyzvednut Kristem na důstojnost svátosti. Církev učí, že křesťanský sňatek je účinným znakem úmluvy mezi Kristem a církví (srv. List Efezským 5:32). Tento křesťanský význam manželství, zdaleka nesnižující hluboce lidskou hodnotu manželského svazku mezi mužem a ženou, jej pouze stvrzuje a posiluje (srv. Mt 19:3-12; Mk 10:6-9).

4. Neexistují absolutně žádné důvody pro posuzování homosexuálních svazků tak, že by byly jakkoli podobné nebo dokonce vzdáleně analogické Božímu záměru s manželstvím a rodinou. Manželství je svaté, zatímco homosexuální skutky jdou proti přirozenému mravnímu zákonu. Homosexuální skutky "uzavírají sexuální akt daru života. Nepocházejí z

jedinečné citové a pohlavní komplementarity. Nemohou být za žádných okolností schvalovány."

Písmo svaté považuje homosexuální skutky "za velkou nemravnost... (srv. Řím 1:24-27; 1. Kor 6:10; 1. Tim 1:10). Tento odsudek Písma svatého nás samozřejmě neopravňuje činit závěr, že všichni, kteří trpí touto anomálií, jsou za ni osobně odpovědní, ale dokládá to fakt, že homosexuální skutky jsou vnitřně chorobné." Stejný morální soud lze najít u mnoha křesťanských pisatelů během prvních století a je jednoznačně přijímán katolickou tradicí.

Nicméně podle učení církve musí být muži a ženy s homosexuálními sklony "přijímáni s úctou, soucitem a citlivě. Je třeba se vyhnout jakémukoli náznaku jejich nespravedlivé diskriminace." Jsou jako další křesťané označováni tak, že žijí ve stavu čistoty. Homosexuální sklony jsou však "objektivně chorobné" a homosexuální praktiky jsou "činy hrubě odporující čistotě".

II. POSTOJ K PROBLÉMU HOMOSEXUÁLNÍCH SVAZKŮ

5. Ohledně existujících homosexuálních svazků zaujímají správní instituce různé postoje. Někdy prostě tolerují tento jev; jindy podporují právní uznání těchto svazků pod záminkou ohledu na jistá práva za účelem vyhnutí se diskriminace lidí, kteří žijí s osobou stejného pohlaví. V dalších případech upřednostňují, aby homosexuální svazky byly právně ekvivalentní řádně pojmenovanému manželství, včetně právní možnosti adopce dětí.

Tam, kde je postoj úřadů de facto tolerantní a neexistuje žádné výslovné uznání homosexuálních svazků, je nutno pečlivě rozlišit různé polohy problému. Mravní svědomí vyžaduje, aby křesťané při každé příležitosti podávali svědectví o celé mravní pravdě, která je v rozporu jak se schvalováním homosexuálních skutků, tak s nespravedlivou diskriminací homosexuálních osob. Proto mohou být účinné zdrženlivé a rozvážné kroky. Ty mohou zahrnovat: demaskování způsobu, kterým by této tolerance mohlo být zneužito nebo využito ve službě ideologii; jasné prohlášení o nemorální povaze těchto svazků; připomenutí, že by vláda měla držet tento jev v určitých mezích, aby byla uchráněna obecná morálka

a především zabránění tomu, aby byli mladí lidé vystaveni chybným úvahám o sexualitě a manželství, které by je zbavily nezbytné obrany a přispěly k rozšíření tohoto jevu. Těm, kteří by se posunuli od tolerance k legitimaci určitých práv spolužití homosexuálních osob, musí být připomenuto, že schvalování nebo legalizace zlého je něco úplně jiného než tolerance zlého.

Tam, kde homosexuální svazky byly právně uznány nebo kde jim byl dán právní statut a práva náležející manželství, je povinností jasný a důrazný nesouhlas. Každý se musí zdržet jakéhokoli druhu formální spolupráce při uzákonění nebo aplikaci takto závažně nespravedlivých zákonů a v maximální míře se musí zdržet i významnější spolupráce v rámci jejich aplikace. V této oblasti může každý využít práva na námitku z důvodu svědomí.

III. PODLOŽENÉ ARGUMENTY PROTI UZNÁNÍ HOMOSEXUÁLNÍCH SVAZKŮ

6. Abychom rozuměli, proč je nutné oponovat právnímu uznání homosexuálních svazků, je nutné vzít v úvahu etické důvody různé povahy.

Z hlediska zdravého rozumu

Rozsah občanských práv je jistě ohraničenější než rozsah morálních práv, ale občanské právo nemůže být v rozporu se zdravým rozumem bez ztráty své závazné platnosti vůči svědomí. Každý zákon stvořený lidmi je legitimní potud, pokud je v souladu s přirozeným mravním zákonem, který uznává zdravý rozum, a potud, pokud respektuje neodcizitelná práva každé osoby. Zákony schvalující homosexuální svazky jsou v protikladu k zdravému rozumu, neboť propůjčují svazkům osob stejného pohlaví právní záruky analogické těm, které jsou dávány manželství. S přihlédnutím k hodnotám, které se v tomto případě dávají v sázku, stát nemůže zaručit právní postavení těmto svazkům bez toho, že by porušil svou povinnost podporovat a chránit manželství coby instituci, která je pro obecné blaho zásadní.

Může vyvstat otázka, jak může zákon protičinit obecnému blahu, pokud nenařizuje žádný konkrétní způsob chování, ale prostě poskytuje právní uznání de facto reality, která nevypadá, že by někomu způsobovala bezpráví. V této oblasti je nutné nejdříve si uvědomit rozdíl mezi homosexuálním chováním jako soukromým jevem a stejným chováním jako společenským chováním, které je zákonem předvídáno a schváleno, a to až potud, že se stane jednou z institucí v právní struktuře. Tento druhý jev je nejen mnohem závažnější, ale též předpokládá mnohem širší a hlubší vliv a vedl by ke změnám v celé organizaci společnosti, která je v protikladu k obecnému blahu. Občanská práva jsou strukturujícími pravidly života lidí ve společnosti, v dobrém nebo ve zlém. "Hrají velice důležitou a někdy rozhodující roli při ovlivňování struktur myšlení a chování." Životní styly a fundamentální postuláty, které vyjadřují, nejen vnějškově formují život společnosti, ale mají též tendenci měnit vnímání mladší generace a její hodnocení různých forem chování. Právní uznání homosexuálních svazků by zastřelo určité základní mravní hodnoty a způsobilo znehodnocení instituce manželství.

Z biologického a antropologického hlediska

7. Homosexuální svazky naprosto postrádají biologické a antropologické prvky manželství a rodiny, které by měly být na základě premisy základem právního uznání. Takovéto svazky nejsou s to řádně přispívat k plození a přežití lidské rasy. Možnost využití nedávno objevených způsobů umělé reprodukce bez toho, že by se hrubě narušil respekt k lidské důstojnosti, tuto nepřiměřenost nezmění.

Homosexuální svazky také naprosto postrádají manželský rozměr, což představuje lidskou a předepsanou formu sexuality. Sexuální vztahy jsou lidské jen a jen tehdy, pokud vyjadřují a podporují vzájemnou spolupráci obou pohlaví v manželství a jsou otevřeny k přivedení nového života na svět.

Jak ukázaly zkušenosti, nedostatek sexuální komplementarity v těchto svazcích vytváří překážky normálnímu rozvoji dětí, které by byly svěřeny do péče takovýchto osob. Byly by zbaveny zkušenosti buď otcovské, nebo mateřské lásky. Povolení, aby byly děti adoptovány osobami žijícími v těchto svazcích, by vlastně bylo násilím na těchto dětech v tom smyslu, že

jejich stav závislosti by byl využit k tomu, aby byli umístěni do prostředí, které nevede k jejich plnému lidskému rozvoji. To je zásadně nemorální a je to v prudkém rozporu k principu, který uznává též Úmluva Spojených národů o právech dítěte, že v každém případě musí být brán výsostný ohled na nejlepší zájmy dítěte jako slabší a zranitelnější osoby.

Z hlediska sociálního řádu

8. Společnost vděčí za své pokračující přežití rodině založené na manželství. Nevyhnutelným důsledkem právního uznání homosexuálních svazků by bylo předefinování manželství, které by se ve svém právním postavení stalo institucí postrádající zásadní odkaz na faktory spojené s heterosexuální; například plození a výchova dětí. Pokud by z právního hlediska bylo manželství mezi mužem a ženou považováno za pouze jednu z možných forem manželství, koncepce manželství by prodělala radikální transformaci s tím, že by silně utrpělo obecné dobro. Postavením homosexuálních svazků na právní úroveň odpovídající manželství a rodině by stát jednal svévolně a v protikladu ke svým povinnostem.

Při podpoře právního uznání homosexuálních svazků se nelze dovolávat principů respektu a nulové diskriminace. Rozlišování mezi osobami nebo odmítání sociálního uznání nebo výhod je nepřijatelné pouze tehdy, pokud přináší nespravedlnost. Snížení sociálního a právního statutu manželství na formu soužití, která není a nemůže být manželská, není nespravedlivé; naopak spravedlnost to vyžaduje.

Nelze se dovolávat ani principu řádné autonomie jednotlivce. Jedna věc je udržovat stav, kdy se jednotliví občané mohou zapojovat do jakýchkoli činností, které je zajímají, což spadá pod obecná práva na svobodu; je něco zcela jiného tvrdit, že tyto aktivity, které nepředstavují podstatný nebo pozitivní příspěvek k rozvoji lidského jedince ve společnosti, mohou získat specifické a bezpodmínečné uznání. Na druhou stranu jsou dobré důvody pro tvrzení, že tyto svazky narušují řádný rozvoj lidské společnosti, hlavně tehdy, pokud by jejich vliv na společnost měl vzrůst.

Z právního hlediska

9. Jelikož manželské páry zaručují posloupnost generací a jsou proto eminentně součástí veřejného zájmu, dává jim občanské právo

institucionální uznání. Na druhou stranu homosexuální svazky nepotřebují zvláštní pozornost z právního hlediska, jelikož nevykonávají tuto funkci pro obecné blaho.

Není platný ani ten argument, podle něhož je právní uznání homosexuálních svazků nezbytné, aby se zamezilo situacím, v nichž soužití homosexuálních osob, z prostého důvodu, že žijí spolu, může tyto osoby připravovat o skutečné uznání jejich práv jako osob a občanů. Ve skutečnosti je to tak, že mohou vždy využít právních ustanovení - jako všichni občané z hlediska své soukromé autonomie - aby ochránili svá práva ve věcech společného zájmu. Bylo by hrubě nespravedlivé obětovat obecné blaho a spravedlivé zákony o rodině za účelem ochrany osobních statků, které mohou a musí být zaručeny způsobem, který nepoškozuje podstatu společnosti.

IV. POSTAVENÍ KATOLICKÝCH POLITIKŮ S OHLEDEM NA LEGISLATIVU PODPORUJÍCÍ HOMOSEXUÁLNÍ SVAZKY

10. Pokud je pravda, že všichni katolíci jsou povinni postavit se právnímu uznání homosexuálních svazků, jsou katoličtí politici povinni tak činit obzvláště, při zachování své odpovědnosti jako politiků. Tváří v tvář legislativním návrhům na uznání homosexuálních svazků jsou katoličtí politici povinni zohlednit následující etické náznaky.

Když je legislativa na podporu uznání homosexuálních svazků navržena v zákonodárném shromáždění poprvé, má katolický zákonodárce morální povinnost jasně a veřejně vyjádřit svůj nesouhlas a hlasovat proti. Hlasovat ve prospěch zákona tak poškozujícího obecné blaho je zásadně nemorální.

Pokud je legislativa ve prospěch uznání homosexuálních svazků již v platnosti, musí jí katolický politik oponovat způsoby, které jsou pro něj možné, a svůj nesouhlas dát najevo; je jeho povinností svědčit o pravdě. Pokud není možné zrušit zákon celý, měl by katolický politik s vědomím náznaků obsažených v encyklice *Evangelium vitae* "podporovat hlasování o návrzích, které chtějí zmírnit škody, takovým zákonem působené, a oslabit tak jeho zhoubný účinek s ohledem na veřejnou kulturu či morálku" za podmínky, že jeho "zcela osobní odpor" k těmto zákonům byl jasný a

všeobecně známý a že se zabránilo nebezpečí skandálu. To neznamená, že přísnější zákonodárství v této oblasti by mohlo být považováno za spravedlivé nebo za přijatelné; spíše je to otázka legitimního a řádného úsilí dosáhnout alespoň částečné nápravy nespravedlivého zákona, když v danou chvíli není možné jeho úplné zrušení.

ZÁVĚR

11. Církev učí, že respekt vůči homosexuálním osobám nemůže jakkoli vést ke schvalování homosexuálního chování nebo k právnímu uznání homosexuálních svazků. Obecné blaho vyžaduje, aby zákony uznávaly, podporovaly a chránily manželství jako základ rodiny, primární jednotky společnosti. Právní uznání homosexuálních svazků nebo jejich stavění na roveň manželství by znamenalo pouze schvalování deviantního chování a v důsledku vytváření vzoru pro současnou společnost, ale také zatemnilo základní hodnoty, které patří k obecnému dědictví lidstva. Církev nemůže přestat hájit tyto hodnoty ve jménu blaha mužů i žen a ve jménu blaha společnosti samé.

Papež Jan Pavel II. během audience 28. března 2003 schválil tyto úvahy přijaté na řádném zasedání této Kongregace a nařídil jejich zveřejnění.

Řím, z úřadu Kongregace pro čistotu víry, 3. června 2003.

Josef kardinál Ratzinger

Prefekt

Angelo Amato, S.D.B.

Titulární arcibiskup ze Sily

Sekretář